

Vítězslav Hálek

SPOLUPRÁCE POLICEJNÍCH ORGÁNŮ
SE ZNALCI A ZNALECKÝMI ÚSTAVY

e **KNIHA**

2006

PRAKTICKÁ
EDICE
SVAZEK 1

Tato elektronická publikace je volně
ke stažení na stránkách **HALEK.INFO**.

**SPOLUPRÁCE POLICEJNÍCH ORGÁNŮ SE ZNALCI
A ZNALECKÝMI ÚSTAVY**

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Spolupráce policejních orgánů se znalci a znaleckými ústavy

Prvé vydanie

V roku 2012 vydalo vydavateľstvo © DonauMedia, s. r. o., Špitálska 10, Bratislava

Text © 2012 Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Dizajn obálky © 2012 Aleš Tošovský

Foto na titulnej strane © Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Vyrobené v EÚ

ISBN 978-80-89364-35-0

e-kniha

Právne upozornenie

Znenie textov v tejto publikácii bolo preverené so všetkou dostupnou starostlivosťou, autor, vydavateľ ani predajca však nepreberajú žiadne záruky za eventuálne škody vzniknuté jej použitím a nezodpovedajú teda za to, ak by na základe textov zverejnených v tejto publikácii ktokoľvek konal alebo sa zdržal konania a v súvislosti s tým mu vznikla akákoľvek škoda materiálnej alebo nemateriálnej povahy. Autorské práva k tejto publikácii sú predmetom ochrany podľa zákonov ČR a SR a ich nositeľom je výhradne autor a vykonáva ich vydavateľ. Rozmnožovanie a šírenie celku alebo častí tejto publikácie akýmkoľvek spôsobom bez výslovného písomného dovolenia vydavateľa je zakázané.

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Po absolvování Vysoké školy ekonomické v Praze působí souběžně na akademické půdě a v podnikové praxi, kde získal nesčetné zkušenosti z oblasti řízení ve všech jeho podobách. Profesně se ihned od počátku zaměřuje na problematiku financí, především ekonomických analýz, oceňování a krizového řízení.

V současné době působí již několikátým rokem na Univerzitě Hradec Králové, kde je v rámci fakulty informatiky a managementu, katedry managementu, garantem samostatných předmětů (krizový management, marketing, prodej a reklama, plánování a organizování). Je tvůrcem souboru výukových pomůcek ke garantovaným předmětům, které podporují vznik webového informačního portálu pro studenty Univerzity Hradec Králové. Své poznatky předává několika desítkám studentů, kteří pod jeho vedením obhájí své vysokoškolské odborné práce. Dále je autorem mnoha odborných textů a zahraničních článků včetně vysokoškolských učebnic. Pod jeho vedením je organizována řada odborných přednášek, a to nejen na akademické půdě, ale i pro zástupce státní správy a podnikové sféry.

V rámci odborné praxe dosahuje specializace soudního znalce s širokým oprávněním znalecké činnosti (oceňování cenných papírů, oceňování hmotného a nehmotného majetku, oceňování jmění obchodní společnosti, oceňování podniku, posuzování účetních, daňových operací atd.).

I. Obsah

I.	Obsah	4
II.	Vysvětlivky ikon	5
III.	Úvod	6
1.	Přibrání znalce	7
2.	Získávání podkladů pro zpracování znaleckého posudku v oborech ekonomika, účetnictví	12
3.	Kompetence znalce v trestním řízení	18
4.	Příprava posudku	20
5.	Vyúčtování znalečného	24
6.	Trestná činnost související se znaleckými posudky	28

II. Vysvětlivky ikon

příklad

definice

znění zákona

III. Úvod

Tento studijní materiál je zaměřen na oblast spolupráce policejních orgánů se znalci a znaleckými ústavy. Obsahuje informace o způsobech a důvodech přibírání těchto subjektů k vyšetřování trestné činnosti, dále pak informace o vzájemné spolupráci před zpracováním znaleckého posudku, při získávání potřebných podkladů a, také v následujícím období při zpracování a dokončení znaleckého posudku. S tím souvisí i oblast vyúčtování odměny za zpracování posudku a odpovědnost znalce za jím vydaný znalecký posudek.

1. Přibrání znalce

Důvody přibrání

Pokud je k objasnění některých skutečností v trestním řízení potřeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření, ve složitějších případech pak přibere znalce pro podání znaleckého posudku.

Znalce není třeba přibrat, jestliže k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení postačí odborné vyjádření, nebo dokonce běžné znalosti a praktické zkušenosti získané školním vzděláním a výchovou, které má z určité odborné oblasti každý kulturní člověk. Přibrání znalce bez zákonného důvodu vede zpravidla k neúčelnému a nežádoucímu prodlužování trestního řízení, které má za následek oslabování ochrany společnosti, nevyjímaje nehospodárnost trestního řízení.

O **odborné vyjádření** lze požádat i osobu, která není zapsána v seznamu znalců, ale má potřebné odborné předpoklady a znalosti. Vyžádání odborného vyjádření se však neuplatní v případech, kdy trestní řád obligatorně vyžaduje přibrání znalce.

Odborná vyjádření je možné vyžadovat i od oddělení kriminalistické techniky a expertiz Krajských správ Policie ČR nebo příslušných pracovišť Kriminalistického ústavu v Praze.

Jestliže **není** pro složitost posuzované otázky odborné vyjádření postačující, přibere se podle § 105 odst. 1 trestního řádu, dále jen TrŘ, znalecký ústav nebo jiné pracoviště specializované na znaleckou činnost zapsané do oddílu I. seznamu znalců a tlumočnicků vedeného u Ministerstva spravedlnosti ČR.

Orgán činný v trestním řízení má ustanovit především **znalecký ústav** nebo jiné pracoviště specializované na znaleckou činnost, zapsané do seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti. Zde se nejedná o státní orgány, vědecké ústavy, vysoké školy nebo instituce specializované na znaleckou činnost, které jsou přibrány ve výjimečných, zvláště obtížných případech.

Ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštní vědecké posouzení, mohou orgány činné v trestním řízení přibrat vědecký ústav, aby sám podal posudek nebo přezkoumal posudek podaný znalcem.

Jestliže v příslušném oboru takový ústav není nebo jestliže by to nebylo vhodné z důvodu hospodárnosti, ustanoví znalce zapsaného v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má sídlo. Jestliže v seznamu tohoto krajského soudu není zapsán znalec příslušného oboru nebo pro to svědčí jiné vážné důvody, přibere orgán činný v trestním řízení znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu.

Znalec, znalecký ústav

Znalec je osobou se speciálními odbornými znalostmi rozdílnou od procesních stran a orgánů činných v trestním řízení, která je přibírána za účelem objasnění konkrétní skutečnosti důležité pro trestní řízení, jejíž objasnění takových odborných znalostí vyžaduje (např. v oboru medicíny, písma, stavebnictví, ekonomie, účetnictví, chemie, techniky a technologie).

Funkci znalce mohou vykonávat zásadně jen:

- znalci zapsaní do seznamu znalců,
- ústavy nebo jiná pracoviště specializovaná na znaleckou činnost,
- vědecké ústavy, vysoké školy a vědecké instituce.

V posudku ústavu se musí přesně označit osoba nebo osoby, které posudek vypracovaly a které mohou být v případě potřeby jako znalci vyslechnuty. Nepřibírá se konkrétní pracovník takového ústavu nebo jiného specializovaného pracoviště.

Znalce jmenuje předseda krajského soudu nebo ministr spravedlnosti ČR. Poté, co složí předepsaný slib, jsou zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků, který vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec trvalé bydliště. Ústřední seznam znalců vede Ministerstvo spravedlnosti, které také vede seznam ústavů nebo jiných pracovišť specializovaných na znaleckou činnost a vědeckých ústavů, vysokých škol a institucí, které je možno požádat o podání znaleckého posudku.

Zápisy do seznamu ústavů uveřejňuje Ministerstvo spravedlnosti v Ústředním věstníku nebo na www.justice.cz.

Přibrání znalce

O **přibrání znalce** se vyrozumí obviněný, popř. jeho zástupce. Jiná osoba se o přibrání znalce vyrozumí, pokud je k podání znaleckého posudku třeba, aby tato osoba nějakým způsobem při vyhotovení spolupracovala (zejména aby předložila věc, dostavila se ke znalci na vyšetření, poskytla potřebnou součinnost atd.). Tato osoba se o přibrání znalce vyrozumí tak, aby mohla potřebnou součinnost včas a řádně poskytnout.

Při určování osoby znalce **postupuje** orgán činný v trestním řízení podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Při výběru osoby, která má být jako znalec přibrána, je třeba přihlížet k důvodům, pro které podle zvláštního zákona je znalec z podání znaleckého posudku vyloučen.

Znalec **nesmí podat posudek**, jestliže lze mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo k jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti. Jakmile se znalec dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně orgánu činnému v trestním řízení, který ho přibral; stejnou oznamovací povinnost mají i strany v trestním řízení.

Proti osobě znalce lze vznést námitky z důvodů, které stanoví zvláštní zákon. Vedle toho lze vznést námitky proti odbornému zaměření znalce nebo proti formulaci otázek položených znalci. V přípravném řízení důvodnost takových námitek posoudí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu soudu, před kterým se v době oznámení námitek vede řízení; jsou-li námitky uplatněny v rámci opravného prostředku, posoudí je orgán, kterému přísluší o opravném prostředku rozhodnout.

Vyhoví-li tento orgán námitkám a důvody pro vyžádání znaleckého posudku trvají, učiní opatření k vyžádání znaleckého posudku buď jiným znalcem nebo podle jinak formulovaných otázek; v opačném případě oznámí osobě, která námitky vznesla, že neshledal k takovému postupu důvody. Stanovisko k námitkám uplatněným v rámci opravného prostředku zpravidla tvoří součást odůvodnění rozhodnutí o takovém opravném prostředku.

Námitky je možno vznést:

- a) **z důvodů, které stanoví zvláštní zákon** – možná podjatost,
- b) **proti odbornému zaměření znalce** – zejména z hlediska jeho odborné erudice, a to nejen z hlediska příslušného oboru a odvětví, kde to plyne ze zařazení příslušného druhu znalecké činnosti do oboru a následně i odvětví, ale i z hlediska jeho odborné úrovně, specializovaného zaměření a jeho schopnosti řešit konkrétní odbornou problematiku v posuzované trestní věci,
- c) **proti formulaci otázek položených znalci** – v opatření o přibrání znalce musí být uvedeny i otázky položené znalci, neboť jimi je vymezen jeho znalecký úkol.

Námitky je možné vznést kdykoli v průběhu trestního řízení, jakmile byl znalec orgánem činným v trestním řízení přibrán, ale i kdykoli později, když se pro ně objeví důvod. Uplatnění námitek není vázáno žádnou lhůtou, ale zásadně by měly být uplatněny do právní moci rozhodnutí.

Obdobné oprávnění má také znalec, který může namítat nejen okolnosti tvořící možný obsah posudku, ale i jiné skutečnosti, jež se váží k dané věci, osobě obviněného, odbornému zaměření či specializaci apod., a které mu **brání znalecký posudek podat**.

Znalecký posudek je zvláštním, **samostatným druhem důkazu**. Znalec se seznamuje se skutečnostmi týkajícími se trestné činnosti (o nichž má podat s použitím svých odborných znalostí posudek) teprve během trestního řízení, a to studiem spisu nebo přítomností při provádění úkonů trestního řízení.

Orgán činný v trestním řízení je **povinen přibrat znalce**, i když sám má takové odborné znalosti, které jsou třeba k objasnění konkrétní důležité skutečnosti pro trestní řízení. Takové znalosti mu však umožní lépe zhodnotit podaný znalecký posudek jako důkaz.

Znalce je **možno přibrat** v kterémkoli stádiu trestního řízení, tedy i v rámci postupu před zahájením trestního stíhání nebo v řízení vykonávacím.

Znalec je oprávněn přibrat si konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek, jestliže to vyžaduje povaha věci. Přitom musí postupovat tak, aby jeho odpovědnost znalce nebyla dotčena ani v té části posudku, o níž bylo konzultováno. To znamená, že sice není vyloučeno, aby konzultant byl odborníkem z jiného oboru, než je znalec, jeho úkolem však musí být jen posouzení dílčí otázky z tohoto jiného oboru, jež tvoří podklad pro posudek z oboru znalce. Úlohou konzultanta znalce **nemůže být vypracování znaleckého posudku** namísto pověřeného znalce.

V případě, kdy je k objasnění více skutečností důležitých pro trestní řízení třeba odborných znalostí z více oborů a nejde jen o dílčí otázky v uvedeném smyslu, je nutné postupem podle tohoto odstavce přibrat znalce z každého z těchto oborů.

K přibrání jiného znalce přistoupí orgán činný v trestním řízení teprve po vyčerpání postupu podle § 109 TrŘ, tj. teprve tehdy, jestliže nejasnosti nebo neúplnosti posudku nebyly odstraněny ani osobním výsledkem znalce a vysvětlením, které od něho bylo vyžádáno.

Posudek ústavu

Existuje zásadní rozdíl mezi dvěma variantami **posudku ústavu**. V prvním případě může podat znalecký ústav znalecký posudek, který není označován jako **posudek ústavní**. K tomu je oprávněn znalecký ústav zapsaný v I. oddílu seznamu znaleckých ústavů. Děje se tak v případech, kdy je předmětem posuzování případ většího rozsahu, komplexnější kauza, věc vyžadující kombinaci několika příbuzných znaleckých oprávnění anebo se jedná o přezkoumání znaleckého posudku znalce fyzické osoby.

Podání ústavního posudku míří na výjimečné případy. Při tomto postupu lze přibrat tzv. vědecké znalecké instituce, které lze požádat o podání ústavního znaleckého posudku a jimiž jsou:

- státní orgány, kterými jsou např. ministerstva, Česká národní banka,
- vědecké ústavy, kterými jsou např. ústavy Akademie věd ČR nebo výzkumné ústavy,
- vysoké školy, nebo
- instituce specializované na znaleckou činnost (oddíl II. seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti).

Vědecké znalecké instituce poskytující zvláštní vědecké posouzení, od nichž mohou orgány činné v trestním řízení ve zvlášť obtížných případech žádat znalecké posudky, jsou uvedeny ve druhém oddílu seznamu ústavů.

Jedná se o jiné vědecké ústavy a znalecké instituce než jsou ústavy a jiná pracoviště specializovaná na znaleckou činnost zapsané v prvním oddílu seznamu ústavů vedeného Ministerstvem spravedlnosti.

Vědecký ústav nebo jiná taková znalecká instituce (tedy státní orgán, vědecký ústav, vysoká škola nebo instituce specializovaná na znaleckou činnost) může být za podmínek uvedených v tomto ustanovení přibrána:

- k podání posudku, aniž by předtím již byl podán jiný znalecký posudek, nebo
- k přezkoumání posudku podaného znalcem.

Má-li být vypracován **ústavní znalecký posudek** vědeckým ústavem nebo jinou takovou znaleckou institucí, musí se v každém případě jednat o výjimečný, zvláště obtížný případ, vyžadující zvláštního vědeckého posouzení.

Vědecký ústav nebo jiná taková znalecká instituce se přibere podobně jako znalec pouze opatřením. O přibrání vědeckého ústavu nebo jiné takové znalecké instituce je třeba vyrozumět osoby jako v případě posudku znalce.

Posudek se podává vždy písemně, přičemž vědecký ústav (analogicky i jiný ústav či pracoviště) v něm uvede, **kdo posudek zpracoval a kdo jej může, jestliže to je podle procesních předpisů třeba, osobně stvrdit a podat žádané vysvětlení**. Pokud by i po podaném vysvětlení přetrvávaly pochybnosti o jeho správnosti, bylo by třeba s ohledem na povahu věci přibrat jiný ústav k podání nového posudku. Osoba naznačená ve větě druhé jako zpracovatel posudku ani jiná osoba podílející se na vypracování ústavního posudku nesmí být totožná se znalcem, který podal předchozí posudek v téže věci, jenž je přezkoumáván vědeckým ústavem.

2. Získávání podkladů pro zpracování znaleckého posudku v oborech ekonomika, účetnictví

Znalci, který je pověřen zpracováním znaleckého posudku, se **poskytnou potřebná vysvětlení ze spisů**. Je-li toho k podání posudku třeba, dovolí se znalci nahlédnout do spisů nebo se mu spisy zapůjčí. Může mu být též dovoleno, aby byl **přítomen při výslechu obviněného** a svědků a aby jim **kladl otázky** vztahující se na předmět znaleckého vyšetřování.

Velmi důležité je dbát na to, že znalci **nepřísluší provádět hodnocení důkazů a řešit právní otázky**. Na druhé straně znalec **může navrhnout**, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku.

Znalec rovněž **není oprávněn** si zajišťovat podklady potřebné pro zpracování. Děje se tak výhradně v kooperaci s orgány činnými v trestním řízení, kdy znalec předkládá přehled podkladů pro zpracování, které pak orgány v dostupné míře zajistí.

Často se rovněž stává, že je znalec policejním orgánem „zavalen“ řadou podkladů, které jsou pro posouzení dané věci zcela nepotřebné a se kterými se znalec musí vypořádat a prostudovat je bez konečného efektu pro zpracováváný znalecký posudek. To vede k prodlužování doby pro zpracování znaleckého posudku a také k prodražování znaleckých úkonů, což je v rozporu se zájmem o efektivní a ekonomický průběh řízení.

Orgán činný v trestním řízení je **povinen** poskytnout znalci ke zpracování znaleckého posudku nejméně tyto podklady:

- rozhodnutí (opatření) o přibrání znalce,
- vymezení otázek a úkolů znalce pro znalecké zkoumání v konkrétně určené věci,
- poučení znalce,
- další materiály podle požadavku znalce.

Nejčastěji požadované podklady v oborech ekonomika a účetnictví od policejních komisařů k jednotlivým „kauzám“

Posuzování ekonomické situace společnosti

K posuzování ekonomické situace společnosti je přístupováno v celé řadě případů. Většina z nich je však spojena se schopností společnosti splácet své závazky, ať již přímo, nebo v návaznosti na možnost prohlášení konkurzu.

V některých případech bývá využíváno i k získání určitého dlouhodobého pohledu na vývoj společnosti v minulosti, které může vyjasnit otázky týkající se páchané trestné činnosti.

Konkrétně se tato znalecká činnost provádí v souvislosti s podezřením na poškozování a zvýhodňování věřitele, s podezřením na neodvedení „povinných plateb“, podezřením na porušení povinností v řízení o konkurzu a v dalších případech.

Požadované podklady:

- rozvaha, výkaz zisků a ztrát, příloha k účetní závěrce, přehled peněžních tocích, zpráva auditora
- deník, hlavní kniha, obratová předvaha, soupisy jednotlivých majetkových a závazkových kategorií
- prvotní účetní doklady, jiné znalecké posudky zpracované v dané věci, zprávy finančních úřadů, případně jiných institucí jako VZP, OSSZ
- trestní oznámení, sdělení obvinění, výpovědi obviněných a klíčových svědků

Posuzování jednotlivých obchodních transakcí (cena obvyklá)

Znalecké posudky zaměřené na uvedenou oblast jsou nejčastěji zpracovávány v případě trestních kauz s podezřením na krácení daně, poplatku či jiné povinné dávky a v souvislosti s podezřením na zneužívání informací v obchodním styku.

Při zpracování znaleckých posudků týkajících se určení ceny obvyklé se vychází z ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

Ten v § 2 [Způsoby oceňování majetku a služeb] uvádí, že:

§ 2 [Způsoby oceňování majetku a služeb]

1) *Majetek a služba se oceňují obvyklou cenou, pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování.*

Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodeji stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, avšak do její výše se nepromítají vlivy mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího ani vliv zvláštní obliby. Mimořádnými okolnostmi trhu se rozumějí například stav tísně prodávajícího nebo kupujícího, důsledky přírodních či jiných kalamit. Osobními poměry se rozumějí zejména vztahy majetkové, rodinné nebo jiné osobní vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Zvláštní oblibou se rozumí zvláštní hodnota přikládána majetku nebo službě vyplývající z osobního vztahu k nim.

Posudky pro dokazování trestného činu „Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.“ – § 147 trestního zákona, dále jen TZ

V případě zpracovávání znaleckého posudku bývá nejčastěji požadováno zpracování přehledů provedených srážek z mezd a přehledy provedených, či neprovedených odvodů. Často bývá v této souvislosti požadováno i posouzení ekonomické situace společnosti, spolu s posouzením její likvidity a stavu disponibilních finančních prostředků.

Požadované podklady

- výkazy účetní závěrky (rozvaha, výkaz zisků a ztrát)
- mzdové sestavy
- jednotlivé obraty účtů 331 – Zaměstnanci, 336 – Zúčtování s institucemi SZ a ZP, – 342 – Ostatní příjmy
- obrátové předvahy, hlavní knihy
- účetní deníky

Poškozování věřitele – § 256 TZ a Zvýhodňování věřitele – § 256a TZ

V uvedeném případě bývá posuzováno, zda v dotčené společnosti byly prováděny úhrady závazků a zda někteří věřitelé nebyli upřednostňováni při úhradách, nebo naopak, zda nebyl některý z věřitelů z úhrad trvale vynecháván.

Zároveň je posuzováno, zda společnost neprováděla se svým majetkem transakce, které by vedly k snížení jeho objemu, aniž by docházelo i ke snižování závazků společnosti. Daná problematika také úzce souvisí s problematikou konkurzu.

Často bývá v uvedeném případě také posuzována ekonomická situace společnosti.

Požadované podklady

- účetní výkazy – rozvaha, výkaz zisků a ztrát
- hlavní knihy, obrátové předvahy
- jednotlivé obraty účtů 321 – Dodavatelé, 211 – Pokladna, 221 – Běžné účty
- saldokonto účtu 321 – Dodavatelé podle jednotlivých věřitelů
- účetní deníky

Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby – § 148 TZ

K uvedenému trestnému činu může docházet celou řadou způsobů, z nichž každý vyžaduje specifické podklady. Může se jednat o krácení daně z příjmů fyzických osob (nejméně časté), ke krácení daně z přidané hodnoty (snižováním daňového základu např. při dovozu), krácení cla (snižováním základu pro výpočet cla), nebo krácením daně z příjmů právnických osob (snižováním základu daně).

V případě snižování základu daně z příjmů právnických osob se může jednat například o chybné posuzování oprav a technického zhodnocení. Tato problematika je obtížná i z hlediska znaleckého zkoumání, protože se musí spojit i s posouzením rozsahu stavebních úprav.

Z účetního pohledu lze problematiku zjednodušit následovně. Za technické zhodnocení nemovitosti je třeba považovat vše, na co je třeba vydat kolaudační rozhodnutí. To je třeba vždy, když dochází ke změně základních charakteristik stavby. Pokud tyto opravy nejsou posouzeny jako technické zhodnocení majetku a započteny do zvýšené pořizovací ceny, jsou uplatněny jako náklad realizovaný v daném období a tím dochází ke snížení základu daně z příjmů právnických osob.

Požadované podklady:

- obrátové předvahy
- obraty účtů účtové skupiny 34 – Zúčtování daní a dotací
- obraty účtů souvisejících s konkrétní činností – např. účtu 321 – Dodavatelé
- daňová přiznání FO a PO jednotlivých subjektů, které se účastnily předmětného trestného činu
- přiznání k dani z přidané hodnoty

- vyloučené, případně nedoložené doklady (faktury, pokladní doklady) v účetnictví
- informace o tom, zda předmětný subjekt je plátcem DPH v případě, že tato skutečnost není zřejmá z jiných dokladů

Zneužívání informací v obchodním styku – § 128 odst. 1, 2 TZ

Nejčastěji se jedná o situace, kdy osoba na místě statutárního orgánu jedné společnosti zprostředkovává obchody pro jinou společnost či společnosti, ve kterých je rovněž statutárním představitelem či dokonce majitelem. Všechny tyto společnosti mají stejný nebo velmi podobný předmět činnosti.

Dochází tak k poškozování jedné společnosti ve prospěch druhých, ve kterých mívá pachatel svůj majetkový podíl.

Celý proces posouzení účetnictví v tomto případě spočívá ve stanovení ceny obvyklé, za kterou byly výrobek či služba poskytovány všem ostatním odběratelům a která byla běžná i na trhu.

Minimálně potřebné podklady:

- vystavené faktury za příslušné období pro spřízněnou firmu a pro ostatní odběratele
- ceníky společnosti
- smlouvy o dlouhodobých dodávkách

Porušení povinnosti v řízení o konkurzu – § 126 TZ

K uvedenému porušení dochází nejčastěji vědomým opomenutím povinnosti statutárního orgánu podat návrh na prohlášení konkurzu v případě, že společnost podle účetních výkazů splňuje podmínky pro jeho prohlášení.

K výše uvedeným podmínkám zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, v § 1 v odstavcích 2 a 3 uvádí:

- 1) Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů a není schopen po delší dobu splnit své splatné závazky. Jestliže dlužník zastavil platby, má se za to, že není schopen po delší dobu splnit své splatné závazky.
- 2) Fyzická osoba, je-li podnikatelem, a právnická osoba je v úpadku i tehdy, jestliže je předlužena. O předlužení jde tehdy, jestliže tato osoba má více věřitelů a jestliže její splatné závazky jsou vyšší než její majetek; do ocenění dlužníkovy majetku se zahrne i očekávaný výnos z pokračující podnikatelské činnosti, lze-li příjem převyšující náklady při pokračování podnikatelské činnosti důvodně předpokládat.

Požadované podklady

- účetní závěrka (rozhaha, výkaz zisků a ztrát, příloha)
- auditorská zpráva
- deník, hlavní kniha
- saldokonto dodavatelů a odběratelů
- obratové předvahy

3. Kompetence znalce v trestním řízení

Znalec provádí znalecké zkoumání na základě informací zpravidla zprostředkovaných a získaných již v době probíhajícího trestního řízení a pro účel trestního řízení. Znalecké zkoumání je tedy prováděno na základě informací, které znalec získal vlastní experimentální činností, studiem materiálů poskytnutých znalci orgánem činným v trestním řízení, účastí na některých vyšetřovacích úkonech apod. Činnost znalce je nahraditelná (zastupitelná) jiným znalcem. **Znalec je proto zastupitelný**, neboť na rozdíl od svědka si tytéž znalosti může ze spisu nebo vlastním znaleckým zkoumáním opatřit i jiný znalec a s využitím stejné znalecké odborné kvalifikace podat znalecký posudek.

Znalci, který je pověřen znaleckým úkonem, se ke znaleckému zkoumání a zpracování znaleckého posudku poskytnou **potřebná vysvětlení a informace ze spisů** a nelze mu v žádném případě uložit, aby obstaral sám důkazy nebo aby prováděl důkazní prostředky. Znalec totiž nesmí provádět vyšetřovací úkony. Úkoly znalce musí být vymezeny v souladu s jeho konkrétní znaleckou odborností, kterou nesmí překročit. Předmětem znalecké činnosti jsou tedy jen otázky skutkové, nikoliv právní.

To jsou základní meze kompetence soudního znalce. Jejich respektování je důležitou zárukou podání správného a objektivního znaleckého závěru i zárukou objektivnosti samotného trestního řízení.

V praktické činnosti orgánů činných v trestním řízení se lze setkat s případy porušení mezi kompetence znalce ať již znalcem samotným nebo k tomuto porušení kompetencí je znalec vybízen přímo osobou, která jej přibrala jako znalce v trestním řízení.

Povinnost přezkoumávat činnost znalce, co do dodržení jeho kompetencí, má každý orgán činný v trestním řízení a i znalec samotný. V případě, že otázky jemu kladené překračují jeho kompetence, by na tuto skutečnost měl zadavatele znaleckého posudku upozornit.

Znalci, aby vyhověli kladeným otázkám, se zabývají zaviněním osob a dokonce v ojedinělých případech dávají vyšetřovateli i „pokyny“ a doporučení, jakým směrem zaměřit další šetření. To je samozřejmě zcela nepřijatelné. Takové znalecké zkoumání nelze považovat za objektivní, protože znalec překračuje své odborné znalosti a to i v případě, že vedle své znalecké odbornosti vystudoval práva.

Nejspornější otázkou v praxi je, zda je znalec kompetentní zjišťovat osobu odpovědnou za porušení zvláštních pravidel, instrukcí a jiných směrnic.

Judikatura týkající se kompetencí znalce v trestním řízení je velmi rigorózní a nepřipouští výjimky. Požaduje, aby úkoly znalci byly vymezeny tak jednoznačně, aby byl znalec ve znaleckém zkoumání důsledně omezen jenom na objasnění skutečností, k nimž je potřeba odborných znalostí.

Zcela jednoznačně vylučuje, aby znalci byl stanoven úkol zajistit pro účely trestního řízení důkazní prostředky. Jestliže provedené důkazy jsou nejednoznačné nebo jsou dokonce ve vzájemném rozporu, znalec je povinen vypracovat posudek s ohledem na všechny v úvahu přicházející alternativy.

Zcela rigorózně je judikaturou stanoveno, že znalec se při znaleckém zkoumání nesmí opírat o zjištění, která sám učinil na místě činu. Potřebuje-li k podání znaleckého posudku doplnění informací, nemůže tyto úkony provést sám, ale musí požádat orgán činný v trestním řízení o doplnění vyšetřování o další důkazní prostředky.

Všechny materiály potřebné k provedení posudku musí znalec obdržet od orgánu činného v trestním řízení. V případě, že jsou podklady pro vypracování znaleckého posudku neúplné nebo nedostatečné, je oprávněn požadovat na orgánu činnému v trestním řízení jejich doplnění nebo provedení tak, aby mohl znalecký posudek dokončit. Orgán činný v trestním řízení je povinen součinnost znalci poskytnout. V opačném případě je **znalec oprávněn vypracování znaleckého posudku odmítnout.** Soudní znalec není oprávněn samostatně získávat informace od svědků, z úřadů, institucí bez vědomí zadavatele posudku.

Podle současné právní úpravy může **znalec sám zkoumat a dokumentovat úkony znaleckého zkoumání, které jsou v rozsahu jeho znaleckého oprávnění.**

Vše uvedené neznámá, že znalec je do jisté míry „pasivním subjektem trestního řízení“, protože bez vědomí a v některých případech bez účasti orgánu činného v trestním řízení nemůže provést žádný úkon, který by mohl mít charakter důkazního prostředku. Tak tomu samozřejmě není, protože znalec musí vystupovat ve znaleckém zkoumání aktivně, využít v plném rozsahu své kompetence, odborné znalosti a nebát se vyžadovat na orgánu činném v trestním řízení potřebné informace pro znalecké zkoumání. Má významné právo přibrat si k posouzení zvláštních dílčích otázek konzultanta, ovšem za znalecký posudek nese odpovědnost on.

Součinnost orgánů činných v trestní řízení

Znalcům od počátku jejich přibrání k podání znaleckého posudku jsou orgány činnými v trestním řízení poskytovány spisové materiály. **Zpravidla jsou s nimi konzultovány otázky, na které by měl ve znaleckém posudku odpovědět.** Podle požadavků znalců jsou zváni k rozhodujícím výslechům a dalším procesním úkonům.

4. Příprava posudku

Vymezení úkolů znalci se děje tak, že se uvedou okolnosti, které má znalec objasnit (např. hodnota věci v době odcizení, ekonomická situace společnosti v době před prohlášením konkurzu, rozsah způsobené škody na podkladě účetních dokladů), popř. jestliže to je vhodné a účelné, se formulují přímo příslušné otázky.

Znalecký posudek skládá:

- a) z **nálezů**, obsahujícího popis zkoumaného materiálu, resp. jevů, a souhrn důkazního materiálu a skutečností, k nimž znalec přihlížel,
- b) z **vlastního posudku**, ve kterém znalec uvede závěr, ke kterému dospěl zpravidla výčtem otázek, na které má odpovědět, s odpověďmi na tyto otázky, včetně odůvodnění, v němž znalec uvede a zhodnotí skutečnosti, které jej k závěru vedly, přičemž popíše i postup, jímž k závěru dospěl; z odůvodnění tedy musí logicky vyplývat závěr posudku, a
- c) ze **znalecké doložky**, kterou znalec v písemném posudku připojí na závěr znaleckého posudku a v ústním posudku ji znalec ústně sdělí do protokolu sepsaného orgánem činným v trestním řízení; znalecká doložka obsahuje označení seznamu, v němž je znalec zapsán, označení oboru, v němž je oprávněn podávat posudky, a číslo položky, pod kterou je úkon zapsán ve znaleckém deníku.

Písemný znalecký posudek musí být sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešivací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečeti.

Lhůta k provedení úkonu

Při vyžádání znaleckého úkonu uloží státní orgán v mezích stanovených zákonem znalci lhůtu, ve které má být úkon proveden; před stanovením lhůty je podle okolností nutno se znalcem projednat, zda může v zamýšlené lhůtě úkon provést. Z praktického hlediska je to velmi výhodné, protože tak lze předejít opakovanému prodlužování lhůt pro zpracování znaleckého posudku.

V naléhavých případech může státní orgán žádat spěšné provedení znaleckého úkonu; v tomto případě se uvede v opatření, kterým je znalec ustanoven, výslovně, že je žádáno spěšné provedení úkonu, a stanoví se lhůta k jeho provedení

Znalecký posudek nelze odmítnout jen proto, že znalec se nad rámec svého oprávnění vyjadřoval i k otázkám právním. Skutečnost, že znalec ve svém posudku zaujme stanovisko k otázce, jejíž zodpovězení přísluší soudu, nečiní tento posudek nepoužitelným, pokud obsahuje odborné poznatky a zjištění, z nichž znalec právní závěr učinil a které umožňují, aby si soud tentýž nebo jiný takový závěr dovodil sám.

Odpověď na otázku, který právní předpis, resp. které ustanovení určitého právního předpisu bylo porušeno a v jakém směru, je řešení právních otázek, které přísluší výlučně orgánům činným v trestním řízení.

Příklad znalecké doložky

D. Znalecká doložka

Znalecký posudek podal znalecký ústav Česká znalecká, a. s., držitel ISO 9001 – č. j. 52/2003, jmenovaný Ministerstvem spravedlnosti ČR č. j. 58/98-OOD, č. j. 49/99-OOD, č. j. 57/2000-Zn podle ustanovení § 21 odst. 3 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky 37/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v oboru ekonomika s rozsahem znaleckého oprávnění pro:

- oceňování podniku jako celku
- oceňování cenných papírů a obchodování s nimi
- oceňování derivátů kapitálového trhu
- oceňování hmotného majetku, aktiv a pasiv
- oceňování nehmotného majetku a majetkových práv
- oceňování pohledávek a závazků
- oceňování podílů v obchodních společnostech
- oceňování nepeněžních vkladů
- oceňování nemovitostí
- oceňování přístrojů, strojů, strojních zařízení a technologických celků včetně posuzování jejich technického stavu
- posuzování úvěrové způsobilosti fyzických a právnických osob, bonity podnikatelských subjektů
- hodnocení úvěrových rizik
- transferové ceny
- mezinárodní daňové plánování
- účetnictví a cash – flow
- přezkoumání úvěrových transakcí
- přezkoumání vztahů mezi propojenými osobami
- přezkoumání smlouvy o převodu podniku nebo jeho části, smlouvy o nájmu podniku nebo jeho části
- přezkoumání činnosti člena statutárního orgánu z hlediska ekonomických zájmů
- přezkoumání vztahů mezi majoritními a minoritními akcionáři,
- přezkoumání ovládací smlouvy, smlouvy o převodu zisku, smlouvy o fúzi
- oceňování jmění obchodní společnosti při fúzi, rozdělení a změně právní formy
- oceňování zastaveného obchodního podílu pro účely převodu na úhradu dluhu
- posouzení přiměřené ceny nebo směnného poměru cenných papírů při povinné nabídce převzetí nebo nabídce na odkoupení
- oceňování vypořádacího podílu z čistého obchodního majetku

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem x xxx/2006 deníku znaleckého ústavu.

Příklad přehledu použitých podkladů**Podklady pro zpracování znaleckého posudku**

Jako podklady pro zpracování znaleckého posudku nám byly poskytnuty následující materiály a informace od Policie ČR a správce konkurzní podstaty úpadce ABC, s. r. o., JUDr. Jana Nového.

Tyto podklady a informace jsme pokládali za věrohodné a úplné.

Jednalo se zejména o

- elektronickou podobu účetnictví za roky 2003, 2004 a částečně za rok 2005 (do 12. července 2005)
- roční účetní závěrku za rok 2001
- roční účetní závěrku za rok 2002
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu č. 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 176 819 298/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2003 do 30. 9. 2003 – č. účtu 176 819 298/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2003 do 5. září 2003 – č. účtu 410 350 010/7500 (SKK)
- bankovní výpisy za období od 5. září 2003 do 31. prosince 2003 – č. účtu 326 077 593/7500 (SKK)
- bankovní výpisy ze rok 2003 – č. účtu 186 901 391/0300
- bankovní výpisy za rok 2004 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2004 do 31. srpna 2004 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za období od 8. července 2004 do 31. prosince 2004 – č. účtu 191 672 837
- faktury přijaté za rok 2003 – D23010441 – D23010930
- faktury vydané za rok 2003 – D30001 – D30369
- faktury přijaté za rok 2004 - D24060001 - D24060320
- faktury vydané za rok 2004 - D2403001 - D24040001
- hlavní pokladna za rok 2003
- pokladny v cizích měnách za rok 2003
- hlavní pokladna za rok 2004
- pokladny v cizích měnách za rok 2004

Příklad vlastního posudku

Jaký byl vývoj zadluženosti společnosti Relax Travel Group, s. r. o. v jednotlivých měsících v období od 10. dubna 2001 do 12. července 2005?

Zadluženost je charakterizována jako podíl cizích zdrojů na celkových pasivech (aktivech). Vedle cizích zdrojů, které jsou součástí pasiv, je účelné do dluhů ekonomického subjektu zahrnovat též přechodné účty pasiv, které alespoň zčásti vyjadřují hodnotu budoucích závazků.

V následující tabulce je ukazatel zadluženosti vyčíslen za jednotlivé měsíce let 2003 až 2005 (12. července 2005) s tím, že jsme do výpočtu zahrnuli vedle cizích zdrojů též položky přechodných účtů pasiv.

Období	Aktiva (tis. Kč)	CZ + PÚP (tis. Kč)	Hodnota ukazatele zadluženosti
Účetní období roku 2001			
prosinec	11 661	10 670	91,50 %
Účetní období roku 2002			
prosinec	24 410	23 218	95,12 %
Účetní období roku 2003			
leden	24 970	24 560	98,36 %
únor	26 357	27 006	102,46 %
březen	28 261	29 571	104,64 %
duben	31 721	34 111	107,53 %
květen	33 824	36 633	108,30 %
červen	37 435	37 194	99,36 %
červenec	45 181	40 078	88,71 %
srpen	49 857	40 284	80,80 %
září	46 937	39 372	83,88 %
říjen	36 229	32 085	88,56 %
listopad	37 443	28 893	77,17 %
prosinec	26 357	20 548	77,96 %

K tabulce konstatujeme, že hodnoty ukazatele zadluženosti nabývaly již v roce 2003 kritických hodnot (nad 100 %), a to v měsících únor 2003 až květen 2003. Ke konci účetního období roku 2003 se situace relativně zlepšila, kdy lze považovat zadlužení SPOLEČNOSTI na úrovni cca 77 % za akceptovatelnou.

Máme-li se závěrem odpovědi na tuto otázku vyjádřit, jaký byl vývoj zadluženosti SPOLEČNOSTI v jednotlivých měsících období od 10. dubna 2001 do 12. července 2005, tak odkazujeme na výše uvedenou tabulku, kde jsou požadované hodnoty ukazatele zadluženosti vyčísleny.

K účetním obdobím let 2004 a 2005 uvádíme, že se nám nepodařilo získat měsíční obrátové předvahy nebo účetní výkazy (zejména rozvahu), ze kterých by bylo možné ukazatele zadlužení vyčíslit.

5. Vyúčtování znalečného

Vyúčtování znalečného jako odměny za provedení znalecký úkon podléhá vyhlášce k zákonu o znalcích a tlumočnících ministerstva spravedlnosti ze dne 17. dubna 1967 č. 37/1967 Sb. k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášky č. 11/1985 Sb., vyhlášky č. 184/1990 Sb., vyhlášky č. 77/1993 Sb. a vyhlášky č. 432/2002 Sb.

Sazby odměn za znalecké posudky

Odměna za znalecký posudek činí podle jeho náročnosti a podle míry odborných znalostí, které bylo nutné k jeho podání vynaložit, za jednu hodinu práce **100 až 350 Kč**.

- Je-li znalecký posudek vzhledem k okolnostem případu mimořádně obtížný, může být ve zvlášť odůvodněných případech odměna výjimečně přiměřeně zvýšena až **o 20 %**.
- Jde-li o posudek, kterým je přezkoumáván posudek jiného znalce, může být odměna zvýšena až **o 10 %**.
- Je-li nutné spěšné provedení úkonu, nebo bylo-li znalci uloženo úkon provést v den pracovního volna nebo pracovního klidu anebo v noci, může být odměna zvýšena až **o 50 %**.

Tato zvýšení lze slučovat, což znamená, že ve zcela ojedinělých případech by mohla sazba dosáhnout až částky **630 Kč** za hodinu znaleckého úkonu. K tomu je ovšem třeba podotknout, že se opravdu musí jednat o zcela výjimečný případ.

Snížení odměny za znalecký posudek

U často se opakujících jednoduchých znaleckých posudků spočívajících v odborném zjišťování v podstatě stejných skutečností, zejména v provádění zkoušek pomocí speciálního zařízení, popřípadě laboratorního postupu, snižují se hranice uvedených sazeb **o 20 %**.

Odměňování znaleckých ústavů

Ústavům a jiným pracovištím vykonávajícím znaleckou činnost náleží za výkon této činnosti odměna a náhrada nákladů (dále jen „znalečné“) podle uvedené vyhlášky.

Odměna příslušející znaleckému ústavu se stanoví **podle sazeb odměn za znalecké posudky**, pokud je znalecký posudek podáván v řízení před soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, a znalecký ústav byl k podání znaleckého posudku ustanoven orgánem, který řízení vede. V případech, kdy je pro podání znaleckého posudku znaleckým ústavem **vyžadována zvláštní odborná specializace**, lze sazbu odměny příslušející znaleckému ústavu zvýšit až **o 50 %**, tedy na částku 525 Kč.

Nejde-li o podání znaleckého posudku, u něhož byl znalecký ústav k podání znaleckého posudku ustanoven soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, náleží znaleckému ústavu znalečné ve výši odpovídající smluvní ceně účtované znaleckým ústavem za odborné posudky, expertizy nebo obdobné úkony.

Státní orgán **je oprávněn znalečné snížit, byl-li znalecký úkon proveden opožděně nebo nekvalitně** v rámci sazby snížené **až na polovinu**. Jde-li o zvlášť závažný případ nekvalitního provedení úkonu, může státní orgán **odměnu odepřít**.

Státní orgán, který si vyžádal znalecký posudek, rozhodne o odměně a náhradě nákladů, popřípadě o náhradě mzdy znalce v rámci řízení.

Při určování výše odměny za znalecký úkon se hodnotí především:

- a) povaha a rozsah úkonu a stupeň odborné kvalifikace potřebné k jeho provedení, a to v každé z položek provedeného úkonu,
- b) charakter a účelnost pomocných prací – při znaleckém úkonu je studium spisu zpravidla součástí úkonu,
- c) přiměřenost doby trvání úkonu, a to též porovnáním s obdobnými odbornými úkony a částkami odměn za ně účtovanými,
- d) dodržení stanovené lhůty znalcem, zejména bylo-li uloženo spěšné provedení úkonu,
- e) zda úkon spočíval v přezkoumávání posudku provedeného jiným znalcem.

Náhrada cestovních a jiných výdajů

Znalec, který podává posudek, má nárok

- a) **na náhradu cestovních a jiných výdajů**, a to podle obecných předpisů o náhradě cestovních, stěhovacích a jiných výdajů při pracovních cestách. Mezi hotové výdaje náleží i částky, které znalec zaplatil za použití zařízení nebo pomůcek organizaci při provádění znaleckého úkonů a za pomocné práce;
- b) **na náhradu mzdy za dobu strávenou podáním ústního znaleckého posudku** při jednání před státním orgánem, včetně čekací doby a doby strávené na cestě k jednání a zpět, jestliže jde o dobu, která se kryje s jeho pracovní dobou.

Náhrada hotových výloh se poskytuje znalci na základě předložených dokladů; obdobně se postupuje v případech, kdy znalec účtuje odměnu, kterou poskytl za provedení pomocných prací jiné osobě. Za pomocné práce lze přiznat náhradu vyplacené odměny v souladu se mzdovým (platovým) tarifem platným pro takové nebo obdobné činnosti.

Příklad vyúčtování znalečného

OBJEDNATEL

--

DAŇOVÝ DOKLAD Č. xxx/2006

ZAPSÁNO VE ZNALECKÉM DENÍKU
POŘ. Č. xxx/2006

ZPRACOVATEL

<p>Česká znalecká, a. s., znalecký ústav Hradec Králové, Nezvalova 423, PSČ 500 03 IČ 25 26 01 38, DIČ CZ 25 26 01 38 zastoupená Dr. Ing. V. Hálkem, MBA, předsedou představenstva</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapsaná v OR u KS v Hradci Králové, oddíl B., vložka 2223 ▪ zapsaná v seznamu znaleckých ústavů Ministerstva spravedlnosti ČR, č. j. 58/98-OOD ▪ splacený základní kapitál Kč 2.000.000,00
--

VYÚČTOVÁNÍ ZNALEČNÉHO

xxx/2006

ZA VYPRACOVÁNÍ POSUDKU A PROVEDENÍ ÚKONŮ PODLE USNESENÍ

PVC-xxx/OHK-xxxx

ZE
DNE 10. března 2006VE
VĚCI Posouzení některých skutečností z účetnictví společnosti ABC, s. r. o.ZNALECKÉ ÚKONY BYLY PROVEDENY PODLE USNESENÍ VE SPOLUPRÁCI SE
ZNALCEM,

x

KTERÝ MÁ PRÁVO NA ODMĚNU LIDI A TNÍ V SAMOŠTATNÍM VYÚČTOVÁNÍ

Pol.	Datum	Stručný popis prováděných úkonů (v rozpisu možno pokračovat v příloze)	Počet	Sazba v Kč	Základ daně 19%	DPH 19%	Cena celkem
1.	7. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
2.	10. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
3.	11. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
4.	12. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
5.	13. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
6.	17. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
7.	18. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
8.	19. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
9.	20. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
10.	24. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
11.	25. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
12.	26. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
13.	27. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
14.	28. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
15.	31. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
16.	1. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
17.	2. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
18.	3. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
19.	7. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
20.	8. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
21.	9. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00
22.	10. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00

23.	11. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
24.	17. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
25.	18. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
26.	21. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
27.	22. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
28.	23. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
29.	29. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
30.	30. srpna 2006	Dokončení ZP (korektura, kompletace)	12 h	200,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
SOUČET						64.800,00	12.312,00	77.112,00
DATUM ZDANITELNÉHO PLNĚNÍ		30. srpna 2006						
DATUM VYSTAVENÍ		30. srpna 2006						
DATUM SPLATNOSTI		25. září 2006						
PŘÍLOHY:								
<ul style="list-style-type: none"> ■ 4× znalecký posudek č. xxx-xx-2006 ■ 2× předávací protokol ke znaleckému posudku 								
							podpis účtujícího	

Výše uvedené vyúčtování je zpracováno podle požadavků kladených policejními orgány na vyúčtování znalečného a zároveň již zohledňuje i vyúčtování daně z přidané hodnoty, které bylo zavedeno od července 2006.

6. Trestná činnost související se znaleckými posudky

Znalecké posudky v praxi mohou být a často také jsou na počátku trestné činnosti zejména v přípravné fázi některých trestných činů později kvalifikovaných jako podvody nebo úvěrové podvody, kdy jsou znalecky oceňovány určité movité věci, ale zejména nemovitosti jako budoucí zástavy, a tyto znalecké posudky slouží k vylákání úvěrů, které pachatelé nejsou od počátku ochotni, ale ani schopni splácet.

Velmi známé jsou případy takových zcela jasně nepravdivých znaleckých posudků v případech oceňování „drahých kamenů“, které pak posloužily jako zástavy při mnoha milionových úvěrech poskytovaných bankami, ač jejich skutečná hodnota nezdědka později zjišťovaná na základě znaleckých posudků vypracovaných někdy i těmi samými znalci, kteří původně jejich cenu odhadli na miliony, byla stanovena pouze ve zlomcích těchto částek, často jen ve statisících korun.

Další z oblastí, ve kterých došlo, lze říci masově, k podávání takových nepravdivých znaleckých posudků, byly případy oceňování nemovitostí – různých zchátralých zámků, vil, továren, skladovacích hal apod., které také pak sloužily jako zástavy u nikdy nesplácených úvěrů, poskytnutých zejména našimi bankami. Podobně je tomu u pojistných podvodů, kdy pachatelé používají znaleckých posudků při oceňování, ale spíše při přeceňování pojišťovaných nemovitostí, zejména továren, pivovarů, hotelů, rekreačních zařízení i jiných provozoven, které pak náhle vyhoří či dojdou jiné úhony, a vůči pojišťovně je uplatňován nárok na plnění z pojistné smlouvy. Další nepravdivé znalecké posudky se uplatňují u pojistných podvodů při oceňování vzniklých škod při pojistné události.

§ 250 Trestního zákona

[Podvod]

- (1) *Kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*
- (2) *Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu nikoli malou.*
- (3) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo*
 - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.*
- (4) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.*

§ 250b**[Úvěrový podvod]**

- (1) Kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo bez souhlasu věřitele nebo jiné oprávněné osoby použije úvěr, subvenci nebo dotaci na jiný než určený účel.
- (3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu nikoliv malou.
- (4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo
 - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (5) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.

§250a**[Pojistný podvod]**

- (1) Kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně vyvolá pojistnou událost, nebo kdo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu.
- (3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu nikoliv malou.
- (4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
 - b) způsobí-li takovým činem na cizím majetku značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (5) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu velkého rozsahu.

Trestní zákon upravuje trestní odpovědnost znalce přímo v ustanovení o trestném činu křivé výpovědi a nepravdivém znaleckém posudku, kterého se dopustí znalec, který před soudem, státním zastupitelstvím, nebo před vyšetřovatelem nebo policejním orgánem, pokud konají přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny

- a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny, nebo
- b) takovou okolnost zamlčí.

Zákon zde hrozí trestem odnětí svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem, a způsobí-li tímto činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek, trestem odnětí svobody na dvě léta až deset let.

Z dikce trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku je zřejmé, že tento trestný čin na žádné ze shora uvedených jednání, ke kterým může docházet (a jak o tom svědčí i některé případy projednávané v praxi civilních i trestněprávních soudů také dochází), nedopadá a ani dopadat nemůže, neboť znalec je trestný za nepravdivý znalecký posudek podaný pouze v řízení před soudem, a to ať už jde o trestní řízení nebo občanskoprávní řízení, dále v přípravném řízení trestním podle trestního řádu před státními zastupitelstvím, vyšetřovatelem nebo policejním orgánem.

§ 175 Trestní zákoník

- (1) *Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.*
- (2) *Kdo jako svědek nebo znalec před soudem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny*
 - a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny, nebo*
 - b) takovou okolnost zamlčí,**bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem.*

Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

Znalci, kteří při záměrném přeceňování hodnoty znalecky odhadovaných věcí a jiných hodnot jednájí na žádost nebo v dohodě s osobami připravujícími nebo páchajícími podvodné vylákání úvěrů, naplňují podle formy své součinnosti buď znaky podvodu či vědomě nepravdivého posudku.

V případě, že by to byl znalec, který by navedl jiné osoby ke spáchání takového trestného činu, tedy vzbudil v pozdějším pachateli či pachatelích rozhodnutí spáchat trestný čin úvěrového podvodu za pomoci nepravdivého znaleckého posudku, byl by trestný jako návodce.

Složitější problematika bude ovšem spojena s prokazováním podílu znalců podávajících nepravdivé znalecké posudky na vlastním jednání pachatele či spolupachatelů některého z uvedených trestných činů, kdy se v praxi zpravidla vyskytuje obhajoba spočívající v tvrzení, že znalec podal svůj posudek na základě svých odborných znalostí s nejlepším vědomím a svědomím, a že v žádném případě nebylo jeho záměrem oceňovanou movitou či nemovitou věc nadhodnotit.

Odhlédneme-li od případů, kdy se znalec dozná nebo je usvědčován spolupachatelem, popř. podá ten samý znalec o jedné oceňované věci zcela rozdílné znalecké posudky, aniž tato věc doznala v mezidobí podstatnější změny (to se např. vyskytlo v některých případech oceňování zmíněných drahých kamenů, jež sloužily jako zástava bankovních úvěrových smluv), které jsou v praxi spíše výjimečné, je často prokazování trestné činnosti znalců komplikováno tím, že od podání původního posudku do konání trestního řízení uplynula zpravidla delší doba, což vede k uplatnění obhajoby, že nemovitost či jiná věc, která nebyla zpravidla užívána, zchátrala, nebo naopak byla užíváním opotřebena, znehodnocena nebo dokonce zdevastována. V takových případech se orgány činné v trestním řízení neobejdou bez nového znaleckého posuzování, přičemž je třeba opatřit i potřebné podklady, např. popis či fotografie oceňované věci z doby, kdy byla původně oceňována, doklady o investicích do předmětné věci, jiné znalecké posudky týkající se této věci podávané v minulosti, často v souvislosti s jinými formami nakládání s nemovitostí (nabídkou k prodeji, dražbou apod.), kdy mohlo být např. zájmem osob, které s nemovitostí nakládaly, její pravdivé ohodnocení nebo naopak podhodnocení apod. Proto je třeba již na počátku trestního řízení, v kterém podání nepravdivého znaleckého posudku přichází v úvahu, zaměřit prvotní operativní úkony také na opatření a zajištění potřebných podkladů pro následné posouzení ve věci se vyskytujícími znaleckými posudky, což může být rozhodující nejen pro posouzení případné trestní odpovědnosti znalce, ale i při zvažování trestní odpovědnosti hlavních obviněných (např. z podvodného jednání).

Ustanovení § 125 odst. 2 TrZ, které nyní sankcionuje i toho, kdo zásadním způsobem zfalšuje či jinak ovlivní podklady sloužící pro vypracování znaleckého posudku, jenž se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, nebo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že ač mu to ukládá zákon včas nepodá návrh na zápis stanoveného údaje nebo neuloží určenou listinu do sbírky listin, která je součástí obchodního rejstříku.

Z toho vyplývá, že toto ustanovení trestního zákona se sice také týká znaleckých posudků, ale prvotně nesměřuje k trestnímu stíhání znalců, ale naopak těch pachatelů, kteří falšují či jinak ovlivňují podklady pro vypracování znaleckého posudku, jenž se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, čímž naopak „podvádějí“ znalce, který pak vypracuje nesprávný nebo neúplný posudek v důsledku zfalšování či ovlivnění podkladů pro jeho zpracování. V praxi si však lze představit i případ, kdy znalec není podvedenou osobou, ale naopak aktivně spolupracující osobou s pachatelem trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 2 TrZ, který mu poskytuje falešné nebo jinak ovlivněné podklady, kdy mu například právě na základě svých odborných znalostí může radit, které podklady a jakým způsobem upravit, které doklady zatajit nebo zničit, anebo dokonce sám se na takovém jednání pachatele podílet tím, že některé podklady zfalšuje či jinak ovlivní (např. zničí, poškodí či učiní neupotřebitelnými) apod. V takovém případě může být i spolupachatelem trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření.

Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon**§ 125 [Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění]**

(1) *Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, nebo*

- *kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje, nebo*
- *kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají*
- *a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.*

(2) *Stejně bude potrestán, kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje v podkladech sloužících pro zápis do obchodního rejstříku anebo v takových podkladech zamlčí podstatné skutečnosti, nebo*

- *kdo v podkladech sloužících pro vypracování znaleckého posudku, který se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo v takových podkladech zamlčí podstatné údaje, anebo*
- *kdo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že bez zbytečného odkladu nepodá návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do obchodního rejstříku nebo neuloží listinu do sbírky listin, ač je k tomu podle zákona nebo smlouvy povinen.*

(3) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu na cizím majetku nebo jiný zvlášť závažný následek.*

Závěrečné slovo

Odhalení trestné činnosti související se zpracováním znaleckých posudků, které se věnovala tato poslední kapitola, je jedním z negativ, které mohou spolupráci mezi policejním orgánem a znalcem či znaleckým ústavem postihnout. Naštěstí se tak neděje často.

Rozvíjející se odborná spolupráce mezi policejními orgány a znalci přináší pozitivní dopady jak do práce policejních orgánů, tak i do práce samotných znalců. Vyjasnění vybraných otázek v zadávání znaleckých posudků oboru ekonomika, kterému se tato publikace věnuje především, povede do budoucna ke zjednodušení a zkvalitnění spolupráce těchto subjektů a zároveň zvýšení úrovně zpracovaných znaleckých posudků. Na základě nově získaných poznatků z této publikace se pak může rovněž zkvalitnit i zpětná vazba mezi policejními orgány a znalci.